

dr hab. Rafał Sarnecki
Akademia Muzyczna im. Grażyny
i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
Wydział Jazzu i Muzyki Estradowej
ul. Gdańska 32, 90-716 Łódź

Warszawa 04.02.2024

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym dr Macieja Adamczaka w dziedzinie sztuki i w dyscyplinie sztuki muzyczne

Zlecniodawca recenzji

Zlecniodawcą recenzji jest Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie - pismo z dnia 18 grudnia 2023 r. informujące o powierzeniu mi funkcji recenzenta. Zlecenie podjęte na podstawie uchwały nr 53/2023 Rady do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne z dnia 4 grudnia 2023r.

Do nadesłanego pisma przewodniego, podpisanego przez przez Panią dr hab. Monikę Gardon-Preinl, prof. AMKP, Przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach o powierzeniu mi obowiązków recenzenta, została dołączona dokumentacja w formie elektronicznej na dysku przenośnym USB oraz płycie CD.

Podstawowe informacje o kandydacie:

Pan Maciej Adamczak rozpoczął swoją edukację muzyczną w Państwowym Ognisku Muzycznym w Kaliszu, gdzie pobierał lekcje gry na akordeonie. Później podczas nauki w Technikum Budowy Fortepianów pobierał lekcje gry na fortepianie. Równolegle rozpoczął naukę gry na kontrabasie w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w Kaliszu w klasie kontrabas prof. Adama Cichorskiego. W tamtym czasie pełnił również funkcję organisty w kilku kaliskich kościołach. Pełnił też funkcję dyrygenta chóru kościelnego.

Po uzyskaniu matury Pan Maciej Adamczak rozpoczął studia muzyczne na Akademii Muzycznej w Katowicach na Wydziale Instrumentalnym w klasie kontrabas prof. Stefana Nowaka. Następnie po roku rozpoczął studia na tej samej uczelni na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej w klasie prof. Jacka Meiry. Już wtedy odniósł pierwsze sukcesy w ogólnopolskich konkursach poświęconych muzyce jazzowej. W 1997 roku wraz z kwartetem Marcina Żupańskiego zdobył pierwszą nagrodę na Festiwalu Młodych i Debiutujących Zespołów Jazzowych "Jazz Juniors" w Krakowie.

Po ukończeniu studiów Pan Maciej Adamczak zdecydował się związać dalsze życie zawodowe z Krakowem, głównie z powodu możliwości współpracy z legendarnym saksofonistą Januszem Muniakiem. Regularnie występował w różnych zespołach kierowanych przez Janusza Muniaka. Oprócz licznych występów w krakowskim klubie jazzowym "U Muniaka" miał okazję wystąpić również w USA, Dubaju, Kuwejcie, Niemczech, Słowacji, Czechach i na Węgrzech. Wystąpił również na płycie Janusza Muniaka pt. "Just Friends", która została wydana w 2001 roku.

Oprócz współpracy z legendarnym saksofonistą Pan Maciej Adamczak może również poszczycić się licznymi występami z czołowymi artystami polskiej i światowej sceny jazzowej: Jerzym Milianem, Andrzejem Dąbrowskim, Janem Jarczykiem, Januszem Skowronem, Markiem Bałatą, Tomaszem Szukalskim, Zbigniewem Namysłowskim, Andrzejem Olejniczakiem, Piotrem Wojtasikiem, Janem Pilchem, Joachimem Menclem, Wojciechem Groborem, Eddie Hendersonem, Gary Smulyanem, Kevinem Mahogeny, Nicolasem Simionem, Mino Cinelu, Grażyną Auguścik, Jorgosem Skoliasem, Agnieszką Wilczyńską, Agą Zaryan, Michałem Tokajem, Piotrem Wyleżołem, Arkiem Skolikiem, Krzysztofem Dziedzicem, Łukaszem Żytą. Wystąpił na płytach Jerzego Małka (*Gift* - 2002, *Spirit of the Time* - 2005), Adama Kawończyka (*Miraż* - 2019) oraz Pawła Kaczmarczyka (*Something personal* - 2015, *Wars&Kaper Deconstruction* - 2016). Znany jest również z wieloletniej współpracy z zespołem New Bone, z którym wystąpił m.in. w Indiach, Rosji, Ukrainie oraz Bułgarii oraz nagrał wiele płyt (*Something for now* - 2004, *It's not easy* - 2009, *Destined* - 2012, *Follow Me* - 2014, *Od-jazz-dowo* - 2015, *Longing* - 2020). Występuje również z zespołem Bester Quartet, z którym nagrał trzy płyty (*Bajgelman. Get to tango* - 2020, *Piazzola Angels* - 2021, *Hustle and Bustle* - 2022) oraz z kwintetem Piotra Barona (płyty *Jazz na Hrade* - 2012, *Wodecki Jazz* - 2019 oraz *Moniuszko Jazz* - 2021)

Opis dokumentacji

Przesłana mi dokumentacja składa się z następujących elementów:

1. wniosek przewodni
2. autoreferat
3. wykaz osiągnięć artystycznych
4. skan odpisu dyplomu uzyskania stopnia doktora sztuki
5. skan odpisu dyplomu uzyskania stopnia doktora sztuki

Ocena autoreferatu:

Autoreferat Macieja Adamczaka zaczyna się od wykazu uzyskanych dyplomów:

- Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej, kierunek: Jazz i Muzyka Estradowa, tytuł magistra sztuki w zakresie gry na kontrabasie, 2001;
- Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, Wydział Instrumentalny, stopień doktora sztuki muzycznej w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka, 2017. Tytuł rozprawy doktorskiej: "Muzyka filmowa Bronisława Kapera jako źródło inspiracji w muzyce jazzowej". Promotor w przewodzie doktorskim: prof. Jacek Meira.

Następnie Pan Maciej Adamczak prezentuje historię swojego zatrudnienia w jednostkach naukowych lub artystycznych:

- 2002 – 2005, Akademia Muzyczna w Katowicach, Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej, wykładowca klasy kontrabasu i gitary basowej, studia zaoczne;
- 2007 do chwili obecnej, Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, Wydział Instrumentalny, Katedra Jazzu, wykładowca klasy kontrabasu, na stanowisku adiunkta.

Kolejnym punktem jest prezentacja osiągnięcia artystycznego. Jest nim płyta CD z nagraniem audio autorskiego projektu słowno-muzycznego pt. "Noli me tangere". Celem projektu jest próba odczytania archetypu postaci Marii Magdaleny oraz jego znaczenia we współczesnym kontekście religijno- kulturowym. Na płycie znajduje się 11 utworów:

1. Veni, Creator Spiritus 3:02 (Raben Maur, opr. Maciej Adamczak)
2. Łk 8 4:42 (Maciej Adamczak)
3. Pnp 8 3:13 (Tomasz Samulnik OP)
4. J 19 3:42 (Maciej Adamczak)

5. Jezu, Tyś cały 1:26 (Felix Rączkowski, opr. Maciej Adamczak)
6. Mt27 6:58 (Ula Rogala)
7. PnP3 5:55 (Maciej Adamczak)
8. J 20 6:15 (Paweł Bębenek)
9. Noli me tangere 2:31 (Ula Rogala, Olga Trzebicka)
10. Mk 16 2:55 (Maciej Adamczak)
11. Rz 8 2:41 (Tomasz Samulnik OP)

Całkowity czas zarejestrowanego materiału to 43:03. Autorami kompozycji są Ula Rogala (6,9), Olga Trzebicka (9), Paweł Bębenek (8), Tomasz Samulnik OP (3,11) oraz Maciej Adamczak (2, 4, 7, 10 oraz aranżacja 1, 5). Nagranie zrealizowano podczas koncertu w dn. 8 października 2022, w Sanktuarium Matki Bożej Dzikowskiej w Tarnobrzegu z udziałem następujących wykonawców:

Soliści:

Piotr Baron – saksofon tenorowy

Daria Lahotska – sopran

Marcin Wasilewski-Kruk – baryton, przygotowanie i prowadzenie chóru

Maciej Adamczak – kontrabas

Chór „Duc in Altum”, w składzie:

Soprany: Małgorzata Gadomska, Anna Kanarkiewicz, Łucja Nowak, Bożena Solarz

Alty: Bogumiła Kaźmierczak, Weronika Kubiak, Magdalena Rychlak Tenory: Hubert Boćko, Mateusz Solarz

Basy: Lech Duraj, Sebastian Król

Pan Maciej Adamczak wyjaśnia, że zasadniczym celem projektu pt. "Noli me tangere" jest próba odczytania archetypu postaci Marii Magdaleny oraz jego znaczenia we współczesnym kontekście religijno- kulturowym, poprzez zintegrowane ze sobą:

- koncerty, oparte w całości na oryginalnych, skomponowanych i zaaranżowanych specjalnie na potrzeby niniejszego przedsięwzięcia utworach słowno-muzycznych;
- wykłady, prelekcje i panele dyskusyjne z zakresu m.in. teologii feministycznej oraz miejsca i roli kobiet we współczesnym świecie;

W rozdziale "Wprowadzenie" Pan Maciej Adamczak przedstawia postać Marii Magdaleny oraz kontrowersje związane z jej postacią. Omawia czym jest biblia oraz definiuje pojęcia egzegezy biblijnej oraz hermeneutyki biblijnej (odmiana hermeneutyki stosowanej, zajmująca się odczytywaniem sensu duchowego tekstów biblijnych). Stwierdza, że uniwersalny język muzyki, który niejako ze swej natury daje możliwość wielopoziomowej międzyludzkiej komunikacji pozawerbalnej i ponad dosłownej, może być cennym narzędziem poznawczym, pozwalającym na

interpretację wielu symbolicznych treści biblijnych. Wyjaśnia, że w przedsięwzięciu artystycznym pt. "Noli me tangere" wybranym z Pisma Świętego tekstom dotyczącym postaci Marii Magdaleny została nadana forma krótszych i dłuższych utworów muzycznych. Dzięki nim potencjalny słuchacz zyskuje możliwość wielokrotnego powtarzania, utrwalania i rozważania tych właśnie tekstów. Następnie Pan Maciej Adamczak opisuje, w jaki sposób realizowane jest opisane przedsięwzięcie artystyczne. Przybrało ono formę cyklu interdyscyplinarnych spotkań – koncertów połączonych z poprzedzającymi je krótkimi wykładami, poświęconymi upowszechnieniu wiedzy na temat znaczenia postaci św. Marii Magdaleny w tradycji chrześcijańskiej oraz w szeroko rozumianej kulturze, zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym, w odniesieniu do miejsca i roli kobiet w aktualnej sytuacji społecznej. Do udziału w tych spotkaniach zapraszani są specjaliści z różnych dziedzin: historii, filozofii, literatury, teologii biblijnej, psychologii oraz sztuk plastycznych.

W rozdziale "Cele artystyczne, uzyskane wyniki wraz z omówieniem ich wykorzystania" autor prezentuje w punktach cele artystyczne projektu "Noli me tangere". Następnie prezentuje skład zespołu, który uczestniczył w nagraniach, oraz cytaty z biblii odpowiadające poszczególnym utworom. Opisane zostały również techniki kompozytorskie oraz wykonawcze zastosowane na płycie.

Ocena dzieła artystycznego - płyty "Noli me tangere"

Pierwszy utwór na płycie "Veni, Creator Spiritus" to znany hymn do Ducha Świętego. Został zaaranżowany przez Pana Adamczaka na duet: kontrabas i saksofon. W pierwszej części utworu kontrabasista wykonuje jednocześnie melodię oraz podstawę harmoniczną. Na uwagę zasługuje doskonała artykulacja Pana Adamczaka, dzięki której zarówno melodia jak też bas podane są słuchaczowi w bardzo przejrzysty sposób. Następnie do kontrabasu dołącza saksofon wykonując krótką improwizację, która płynnie przechodzi w melodię hymnu. Warto zauważyć znakomite porozumienie rytmiczne między muzykami. Mimo stosunkowo wolnego tempa, braku instrumentów perkusyjnych oraz obecności dużego pogłosu muzycy są w stanie zgrać się i wykonać swoje partie w sposób bardzo sugestywny rytmicznie.

"Łk8" to kompozycja Pana Adamczaka. Bardzo efektowna jest pierwsza część utworu, w której frazy chóru przeplatane są krótkimi improwizowanymi wypełnieniami kontrabasu. Odbywa się to w obecności stałego pulsu i wymaga dużej przejrzystości i precyzji rytmicznej ze strony zarówno kontrabasisty jak też chóru. W drugiej części kompozycji partie chóru przeplatane są improwizacjami saksofonu. Nie są to już krótkie improwizowane wypełnienia, lecz raczej dłuższe fragmenty solowe. Pod koniec utworu saksofon improwizuje na tle chóru. Wszystko odbywa się przy akompaniamencie kontrabasu, który stanowi podstawę rytmiczną i harmoniczną. Warto

również zwrócić uwagę na ciekawą harmonię zastosowaną w pierwszej części utworu przez Pana Adamczaka. Przesuwane chromatycznie akordy septymowe nawiązują do współczesnej harmonii jazzowej i stanowią ciekawy kontrast dla innych kompozycji na płycie.

“J19” to kolejna kompozycja Pana Adamczaka. W pierwszej części utworu występuje sam kontrabas. Pan Adamczak korzystając z loopera nagrywa kolejno cztery warstwy partii kontrabas arco, które po nałożeniu na siebie tworzą dwa występujące na zmianę akordy. Następnie na tle tak stworzonego akompaniamentu wykonuje krótką improwizację arco opierającą się głównie na efektach sonorystycznych. Cały ten proces jest wykonany z dużą precyzją. W drugiej części utworu looper zostaje wyłączony, a następnie pojawia się chór, któremu akompaniuje techniką arco kontrabas.

“Jezu, Tyś Cały” to kompozycja Feliksa Rączkowskiego w opracowaniu Pana Adamczaka. Utwór został wykonany w duecie kontrabas-saksofon i jest stosunkowo krótki. Rozpoczyna się prezentacją tematu, po której następuje improwizacja saksofonu.

“Mt27” autorstwa Uli Rogali jest najdłuższym utworem. W pierwszej części kontrabas arco stanowi podstawę harmoniczną dla chóru oraz solowych partii wokalnych. W drugiej części kontrabas wykonuje powtarzalną partię opartą na kwintach czystych z wykorzystaniem elektronicznego efektu “delay”. Powtarzane przez elektroniczny efekt dźwięki nadają partii kontrabas motoryki, która stanowi podstawę rytmiczną i harmoniczną dla chóru. Na uwagę zasługuje znakomite zgranie rytmiczne zespołu z tempem wyznaczanym przez elektroniczny “delay”. Zgranie większego zespołu z rytmem efektu elektronicznego stanowi zazwyczaj duże wyzwanie wykonawcze.

“PnP3” to kolejna kompozycja Pana Adamczaka. Rozpoczyna się improwizowanym wstępem kontrabas wykonanym z wykorzystaniem efektów elektronicznych. Dzięki wykorzystaniu efektów powstają wielodźwiękowe struktury akordowe, które następnie stanowią akompaniament dla głosu solo. Druga część utworu oparta jest na metrum 7/8. Kontrabas wykonujący partię pizzicato stanowi podstawę rytmiczną dla chóru. Mimo trudniejszego metrum zespół jest znakomicie zgrany rytmicznie.

“J20” autorstwa Pawła Bębenka łączy zapisane partie chóralne z improwizacjami instrumentalnymi. Zaaranżowane fragmenty chóralne wykonywane z tekstem przeplatane są improwizowanymi kadencjami saksofonu. W czasie kadencji chór stanowi akompaniament i zazwyczaj wykonuje partie bez tekstu. Kontrabas wykonuje partie zarówno arco jak też pizzicato.

“Noli me tangere” to utwór Uli Rogali i Olgi Trzebnickiej. Według Pana Adamczaka odróżnia się od pozostałych kompozycji na płycie, gdyż powstał bardzo spontanicznie w przeciągu kilku godzin. Wykorzystuje koncepcję “call and response”, która jest ważnym elementem tradycji wykonywania muzyki jazzowej. Kontrabas wykonuje partię pizzicato

utrzymaną w metrum 3/4, na tle której dwie grupy głosów śpiewają naprzemiennie słowa "Noli me tangere". W pewnym momencie do składu dołącza saksofon tenorowy improwizując na tle chóru. Ostatecznie chór wyłącza się a duet saksofon-kontrabas kontynuuje improwizację.

"Mk16" to kolejna kompozycja Pana Adamczaka. Większość utworu opiera się na partiach chóralnych z towarzyszeniem kontrabasów arco. Efektowny jest ostatni fragment utworu, w którym kontrabas przechodzi do techniki pizzicato, aby wykonać partię opartą na powtarzanych czterech akordach. Jednocześnie dołącza do składu saksofon wykonujący improwizację na tle chóru powtarzającego czterotaktową frazę.

Na płycie znajdują się również dwie kompozycje Tomasza Samulnika OP: "PnP8" oraz "Rz8". Kontrabas pojawia się jedynie w tej drugiej, gdzie partie wykonane arco doskonale wzbogacają brzmienie chóru.

Płyta "Noli me tangere" pokazuje, że Pan Maciej Adamczak jest wysokiej klasy instrumentalistą. Dzięki znakomitemu poczuciu rytmu, doskonałemu brzmieniu i artykulacji jest w stanie zagrać partie kontrabasów stanowiące podstawę dla całego chóru mimo braku instrumentów perkusyjnych. W grze Pana Adamczaka słychać doskonałą znajomość tradycji jazzowej. Biegle posługuje się różnymi technikami gry na kontrabasie. Jest też otwarty na niestandardowe sposoby wydobywania dźwięku m.in. przy użyciu efektów elektronicznych.

Na uwagę zasługują również kompozycje i opracowania Pana Adamczaka. Pokazują one, że jest w stanie posługiwać się strukturami harmonicznymi charakterystycznymi zarówno dla muzyki klasycznej jak też jazzowej. Zna możliwości wykonawcze i wie jak wykorzystać chór w kontekście muzyki łączącej elementy muzyki klasycznej oraz jazzowej.

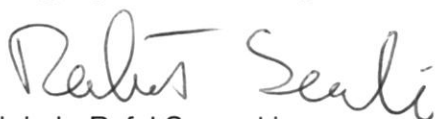
Osiągnięcia dydaktyczne

W latach 2002 - 2005 Pan Maciej Adamczak pracował na stanowisku wykładowcy w klasie kontrabasów i gitary basowej na studiach zaocznych Wydziału Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Od 2007 roku do chwili obecnej prowadzi klasę kontrabasów w Katedrze Jazzu na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. W 2017 roku uzyskał tytuł doktora i został zatrudniony na stanowisku adiunkta. W uznaniu zasług oraz wkładu pracy na rzecz naszej Uczelni, w 2018 roku otrzymał Nagrodę Rektora III stopnia oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej. Jego absolwenci są nagradzani i wyróżniani na krajowych i międzynarodowych konkursach jazzowych, a część z nich należy obecnie do czołówki jazzmanów młodego pokolenia w Polsce, są to m.in.: Piotr Południak, Alan Wykpisz, Paweł Wszolek, Wojciech Szwugier, Kamila Drabek, Piotr Narajowski, Mikołaj Sikora.

Konkluzja

Pan Maciej Adamczak jest bardzo dobrze wykształconym muzykiem. Jego doświadczenie i osiągnięcia artystyczne budzą respekt. Biorąc pod uwagę wcześniej wymienione osiągnięcia oraz wymienioną przez Pana Adamczaka jako szczególne osiągnięcie płytę "Noli Me Tangere" uważam, że wnoszą one istotny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne. Uważam, że zostały spełnione wymagania ustawy.

Osiągnięcia Pana Macieja Adamczaka przyjmuję.



dr hab. Rafał Sarnecki